

Verslag wetenschappelijk medewerker Stichting Hirundo 2017

Werk in Nederland.

- **CES-project in Elburg.**

Ook dit jaar weer zijn alle 12 vangsessies uitgevoerd. Er werden 740 vogels geringd,

- **Ringwerk boerenzwaluwen.**

2017 zou het 25ste jaar worden waarin ik onafgebroken alle nesten op alle erven heb gecontroleerd. Het kostte me echter geleidelijk steeds meer moeite om alle controles te volbrengen. Daarom heb ik besloten dat dit het laatste seizoen zou zijn. In 2018 zal ik alleen nog ringen op de RAS-adressen waarbij nestjongen en oudervogels geringd worden.

In 2017 zijn op de broedlocaties 703 nestjongen van boerenzwaluwen geringd. Binnen het RAS-project zijn van de 53 broedparen 83 oudervogels gevangen, dat is 78% van deze broedvogels.

*Aantal op de **RAS-erven** geringde boerenzwaluwen.*

Regio:	aantal RAS broedparen	Gevangen vogels	aantal ad. ongeringd	aantal ad. met ring
N.-Veluwe	53	83=78,3%	39	44=46,9%

Op de slaappleaats te Elburg zijn samen met Jan Klein en Benno van den Hoek 1647 boerenzwaluwen gevangen en geringd. Het waren 1500 1^e jaars vogels en 147 volwassen (adulte) vogels. Er werden 14 vogels gevangen die al een ring droegen. De aantallen zijn flink lager dan in voorgaande jaren. Niet alleen waren er minder boerenzwaluwen aanwezig maar door de hoge waterstand kon er slechts 1 net van 12 meter geplaatst worden. Dit beperkte de vangsten aanzienlijk. Bovendien werd er dit jaar laat begonnen en na begin september door slecht weer niet meer gevangen.

Overzicht van geringde boerenzwaluwen op de slaappleaats bij Elburg in 2017.

slaappleaats:	overj onger	1 ^e j. onger	totaal	hervang sten
Elburg	147	1500	1647	14

Geringde aantallen boerenzwaluwen op de slaappleaats bij Elburg vanaf 1998.

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
3277	7147	5927	6474	10210	9665	7839	4590	5427	7701
2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
5847	5047	5759	3211	2692	2233	4488	2969	2862	1647

- **Overig ringwerk.**

Op andere locaties en van andere soorten zijn geringd: kerkuilen 48, steenuilen 7, ooievaars 4. Dit in overleg met de diverse controleurs van deze vogelsoorten. In totaal zijn in 2017 op alle locaties **4739** vogels geringd.

- **Nestkasten.**

De 70 nestkasten op landgoed Oldhorst te Oldebroek en de 40 nestkasten op De Zoom in Doornspijk werden dit seizoen 5 keer gecontroleerd. Nestjongen van bonte vliegenvangers, boomklevers en enkele mezensoorten werden geringd.

Het plaatsen van marterkorfjes voor het invlieggat van de nestkasten werkt goed. Op locatie De Zoom te Doornspijk werden slechts 2 kasten gepreedeerd en deze waren niet voorzien van een marterkorf. Op Oldhorst hangen nog meerdere kasten die geen marterbescherming hebben. Wellicht wordt dit nog aangevuld.

- **Ringatlas / Vogeltrekatlas.**

Inmiddels is de digitale Vogeltrekatlas online. Wie inlogt op www.vogeltrekatlas.nl komt in een menu waarin alle Nederlandse vogels ingetoetst of aangeklikt kunnen worden. Alle terugmeldingen worden dan zichtbaar en men kan andere gegevens oproepen. Er is een korte tekst bij waarvan Bennie er inmiddels 7 heeft geschreven. De Vogeltrekatlas in boekvorm laat nog op zich wachten.

- In 2015 is er 19 keer een **lezing** gegeven.

- **Medewerking gifproject.**

In 2017 is door onderzoekster Anne Kwak ervoor gekozen andere onderzoeklocaties voor de boerenwaluw te kiezen om meer spreiding te krijgen. Ik hoefde daarom hiervoor niet in actie te komen.

- **Medewerking Zoönosenproject Vogeltrekstation.**

Dit project is gericht op het onderzoeken van uit andere gebieden terugkerende trekvogels op virussen en andere ziekteverwekkers. Men wilde graag Elburg erbij om een goede landelijke spreiding te krijgen. Bij ons is het gericht op de zangvogels in het riet. We moeten volgens een streng protocol een druppeltje bloed afnemen en dat opslaan en opsturen. Bovendien moet met een wattenstaafje een keelwap en een cloacaswap worden genomen. Daarvoor hebben Jan Klein en ik in maart een instructiecursus gevolgd te De Haar (U.) om dit te mogen doen en de speciale ontheffing op onze vergunning te krijgen. Dit wegens de Wet op de Dierproeven. In het seizoen 2017 hebben wij van de volgende soorten een bloedmonster genomen en opgestuurd:

Blauwborst	1	Rietzanger	2
Boerenwaluw	18	Snor	5
Bosrietzanger	4	Sprinkhaanzanger	1
Grasmus	3	Tuinfluitter	2
Kleine karekiet	25	Zwartkop	2
Merel	28	totaal	91

Bij geen van deze vogels werd het USUTU-virus noch enige andere besmetting geconstateerd.

Werk in het buitenland.

- Er is een **artikel** gemaakt over plaatstrouw van boerenwaluwen aan hun slaapplek in Zambia. Dit is aangeboden aan de redactie van Ostrich voor

publicatie. Er is echter geen reactie meer gekomen van co-auteur Lizanne Roxburgh. Bennie heeft het nu aan redactielid van Limosa Rob Bijlsma aangeboden. Die wil het uitbreiden waardoor het meer inhoud zal hebben en waardevoller wordt. Bennie heeft daarvoor aanvullende onderzoeksgegevens opgestuurd.

- De geplande **fotoreis naar Afrika** ging in 2017 niet door. Deze is nu in 2018 gepland.
- **Fotografie.**
Nieuwe foto's zijn opgestuurd naar fotobureau Buiten-Beeld. Inmiddels zijn er enkele gebruikt. Via de link op www.boerenwaluw.nl onder Foto & Video kunnen deze bekeken worden.
- **Toekomstplannen.**
Ooit nog eens karmijnrode bijeneters in South Luangwa National Park in Zambia fotograferen, in het overwinteringsgebied van de boerenwaluwen.

Bennie van den Brink.